

D ů v o d y:

Titulem exekučním jest usnesení, vydané opatrovnickým soudem, jímž bylo povinnému (manželskému otci) nařízeno, by odevzdal dítě do výchovy matky do čtrnácti dnů pod exekucí. Právem rozhodl rekursní soud, že splnění této povinnosti nelze vynucovati podle § 354 ex. ř., nýbrž jen vhodnými donucovacími prostředky podle § 19 nesp. říz., které určí opatrovnický soud podle jednotlivostí případu, třebaš na návrh účastníka. V tom směru stačí odkázati stěžovatelku na ustálenou judikaturu nejvyššího soudu (sr. na př. rozhod. čís. 2236 a 2238 sb. n. s., a také již rozh. dřívějšího nejvyššího soudního dvora ve Vídni Not. Z. 1918 str. 139.) Tvrdí-li stěžovatelka, že nárok na vydání dítěte náleží na pořad práva a že tedy i jeho dobývání může se státi jen exekucí podle exekučního řádu a odkazuje-li na rozhodnutí čís. 1546 sb. n. s., jest na omylu, neboť v souzeném případě nešlo o nárok matky na vydání dítěte, nýbrž o opatření podle § 142 obč. zák., u kterého z rozvedených rodičů má býti dítě vychováváno, což jest věcí mimosporného soudce (sr. rozh. č. 6411 a 6899 sb. n. s.). Ostatně na tom v tomto případě nezáleží, protože tu jde o vynucení opatření opatrovnického soudu. V dovolacím rekursu se praví, že byl soud žádán všeobecně, by povolil exekuci, ať již podle § 19 nesp. říz., nebo podle exekučního řádu. Tvzení to odporuje spisům, neboť stěžovatelka navrhovala výslovně exekuci podle § 354 ex. ř. a žádala současně také za exekuci zabavením, uschováním a prodejem movitých věcí pro útraty svého návrhu — tedy vše podle předpisů exekučního řádu. Bude ovšem na okresním soudu první stolice, který jest jak soudem exekuci povolujícím, tak soudem opatrovnickým, by nyní postupoval o návrhu podle § 19 nesp. říz.

Čís. 9491.

Exekuci proti cizozemskému státu nelze vésti na jeho tuzemskou budovu, v níž jest jeho vyslanectví a jež slouží jeho účelům.

Vyšla-li skutečnost, že jde o vyslaneckou budovu, na jevo teprve po povolení exekuce, jde o případ § 39 čís. 2 ex. ř.

Do souhlasných usnesení nižších soudů, jimiž byla zrušena exekuce na vyslaneckou budovu, jest přípustným dovolací rekurs.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1929, R I 979/29.)

Soud první stolice zrušil z úřadu exekuci proti Maďarskému státu vnucenou dražbou domu. D ů v o d y: Podle prohlášení ministra spravedlnosti ze dne 22. dubna 1929 vydaného v dohodě s ministrem věcí zahraničních jde o exekuci podle mezinárodního práva nepřipustnou. Toto prohlášení jest podle § 31 prvý odstavec ex. ř. (v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928 čís. 23 sb. z. a n.) pro soudy závazné. Bylo proto podle § 39 čís. 5 ex. ř. exekuci zrušiti. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Exekuci bylo zrušiti nikoliv podle § 39 čís. 5 ex. ř., nýbrž podle § 39 čís. 2 ex. ř., při čemž se po-

ukazuje na čl. VII. uv. zák. k ex. ř., podle něhož zůstanou v platnosti zákonné předpisy, jakož i úmluvy ve státních smlouvách, jimiž určité věci jsou zcela vyňaty z exekuce pro peněžité pohledávky. Podle druhého odstavce § 39 ex. ř. měli ovšem býti vymáhající věřitelé slyšeni, než byla exekuce z úřední moci zrušena. Avšak, ježto to nebylo ve stížnosti vytýkáno, nebylo k tomu dále přihlížeti. Ustanovení § 10 obč. zák., že obyčejová práva neplatí, nevztahuje se podle odst. 4 uvoz. zák. k obč. zák. na mezinárodní právo. Exekuce se vede nesporně na budovu, ve které jest umístěno královské maďarské vyslanectví, jehož účelům budova slouží. Tato okolnost nebyla předmětem usnesení nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 1928 R I 305/28 sb. n. s. čís. 8000. Podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 22. dubna 1929, čís. 14.228/29 jest exekuce vnučenou dražbou cizí vyslanecké budovy podle mezinárodního práva nepřípustná.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Co se nejprve týče přípustnosti dovolací stížnosti podle § 83 třetí odstavce ex. ř., bylo již ve zdejší rozhodnutí v této věci ze dne 26. dubna 1928 R I 305/28 sb. n. s. čís. 8000 doličeno, že důvod onoho předpisu, připouštějícího dovolací stížnost i proti potvrzujícímu rozhodnutí druhé stolice, je ten, že jde o použití předpisů práva mezinárodního, tudíž předpisů exotických, soudům v jich praxi málo běžných. Ale o takovou otázku jde i nyní, ježto jde o právo exterritoriality, tak že, když podle § 83 třetí odstavce ex. ř. je dovolací rekurs přípustný proti povolení neb odepření exekuce, zde však o takové odepření exekuce z důvodů práva mezinárodního — a nikoli snad prostě z důvodu exekučního řádu, tedy práva domácího — jde, t. j. jest i nyní otázkou, zda bylo či nebylo exekuci povolití, ana tu byla již od původu rozhodná skutečnost teprv později na jevo vyšla, která původně známa nebyla, a jest proto i tento rekurs uznati za přípustný, k čemuž ještě jest doložiti, že, ano jde o případ § 39 čís. 2 ex. ř., jde vlastně pořád jen o rozhodnutí o návrhu exekučním, jenže v potaz přichází i skutečnost, která původně zůstala mimo úvahu. Ve věci samé odkazuje se na důvody rekursního soudu a jen vzhledem k vývodům dovolacího rekursu dodává se ještě toto: Na zdejší rozhodnutí v této věci ze dne 26. dubna 1928 se stěžovatelka odvolávati nemůže, neboť tehdejší nešlo o tu otázku, o kterou jde nyní, a nebyla v něm tedy nynější sporná otázka vůbec řešena, nýbrž jest ji řešiti teprv nyní. Ve spisech, jež byly při tehdejší rozhodnutí, nebylo zmínky o tom, že v domě v Praze, na nějž se exekuce žádá, jest umístěno král. maďarské vyslanectvo, nebylo to zejména uvedeno ani v exekučním návrhu a samozřejmě ani v knihovním výpisu, kde dokonce vážne z roku 1917 právo nájemní pro »c. k. erár« na základě smlouvy, tím méně pak ve spisech ostatních, a nebylo to u nejvyššího soudu ani jinak známo. Nižší stolice zamítly tehdejší návrh na povolení exekuce z důvodů dv. dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. a čl. IX. čís. 5 úv. zák. z ex. ř., majíce za to, že tyto předpisy vztahující se na exekuci proti domácímu státu jest vztáh-

nouti i na exekuci proti každému státu cizímu, a pak vzhledem k předpisu čl. II § 3 zákona ze dne 28. dubna 1922, čís. 146 sb. z. a n. z důvodu předpisů čl. práva tam citovaných (§§ 7, 9, 15, 28, 54 čís. 3 ex. ř., § 409 c. ř. s., §§ 33, 1395, 1396 obč. zák. a nař. min. sprav. ze dne 24. října 1897, čís. 251 ř. zák.), a jen s těmito důvody se rozhodnutí o dovolací stížnosti zabývalo, vyvracejíc je, a vyneslo výrok, že se rozhodnutí nižších stolic zrušují a soudu první stolice ukládá, by nepřihlížeje k důvodům, z nichž byl návrh na povolení exekuce nižšími stolicemi zamítnut (tedy k předpisům právě citovaným) o návrhu tom znova rozhodl: exekuce nebyla tedy povolena, nýbrž rozhodnutí o ní nižšími stolicím vyhraženo, takže mohly návrh na povolení ještě z jakéhokoli nového důvodu zamítnouti, jen ne z těch, které rozhodnutí nejvyššího soudu již vyřídilo, mezi nimiž však nebyl ten, že jde o budovu vyslaneckou, takže z tohoto důvodu, když později na jevo vyšel, vždy ještě jej zamítnouti mohly a jde jen o to, je-li toto nynější zamítnutí správné. To totiž, že jde o budovu vyslaneckou, vyšlo na jevo až potom, když první soud, povoliv na to exekuci usnesením ze dne 8. června 1928 obdržel na svůj ještě pozdější dotaz ze dne 7. září 1928 prohlášení ministerstva spravedlnosti ze dne 22. dubna 1929, čís. 14.228, vydané v dohodě s ministerstvem zahraničí ve smyslu § 31 první odstavce ex. řádu v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n., že v domě tom jest umístěno král. maď. vyslanectví, jehož účelům slouží, a že jest tedy exekuce podle mezinárodního práva nepřípustna, kterýž výraz ovšem chápati jest ve smyslu cit. zák. předpisu v ten rozum, že budova ta požívá práva exterritoriality. Nastal tu tedy, jak správně rekursní soud proti prvnímu soudu, jenž v tom viděl případ § 39 čís. 5 ex. ř., praví, případ § 39 čís. 2 ex. ř., jenž právě jest dán pro případy, že v povolení exekuce nebylo o důvodu exekuci vylučujícím z jakékoli příčiny rozhodnuto, po výtce tedy pro případ, že vlastnost, která předmět z exekuce vylučuje, nebyla původně soudu známa a teprv za exekučního řízení vyjde na jevo, jako právě zde. Odpadá tedy otázka, zda prohlášení ministerstva vydané podle § 31 první odstavce nový doslov ex. řádu (čl. IX. třetí odstavce úv. zák. k j. n.) jest rozhodnutím ve smyslu § 39 čís. 5 ex. ř., k čemuž jest doložiti, že podle ustanovení toho uvedené prohlášení má si soud vyžádati jen v případech pochybných (blíže o tom v motivech k cit. čl. IX. úv. zák. k j. n.), zde však, jak se níže ukáže, podle mezinárodního práva pochybnosti nebylo. Jde tudíž jen o otázku, zda sporný dům jest vskutku podle § 39 čís. 2 ex. ř. z exekuce vyloučen, protože je v něm umístěno maďarské vyslanectví, jehož účelům slouží. Stěžovatel neprávem se odvolává na shora citované rozhodnutí nejvyššího soudu, neboť toto, uznávajíc cizí stát za osobnost exterritoriální (kterouž vlastnost stěžovatel cizímu státu nyní upírá), uvádí sice, že se podle čl. IX. úv. zák. k j. n. tuzemská právomoc vztahuje na nemovitosti i osob exterritoriálních, ale to, ačkoli to, reprodukujíc jen výslovné ustanovení zákona, pořád platí, dokud toto ustanovení zákona jest v platnosti, nepůsobí ani hmotněprávně věc rozsouzenou, ano, jak uvedeno, v době onoho rozhodnutí ani ze spisů ani jinak známo nebylo, že jde o budovu vyslaneckou, takže jím o právním významu této její vlastnosti, o tomto důvodu vyloučení z exekuce

ani rozhodnuto býti nemohlo. Ale ovšem jest tento předpis čl. IX. uv. zák. k j. n., když se vyjadřuje tak, jakoby všechny nemovitosti osob exterritoriálních podléhaly tuzemské pravomoci, v tomto svém neomezeném všeobecném doslovu jednostranným právě tak, jako jest jednostranným opačný názor, že již proto, že jde o osobu exterritoriální a tedy o prvý případ § 31 prvý odstavec ex. ř., nový doslov, jest tuzemská soudní výsost, t. j. soudní pravomoc a tudíž i exekuce vyloučena, což jest v rozporu nejen s čl. IX. uv. z. k j. n., jehož ustanovení, že nemovitosti osob exterritoriálních podléhají tuzemské soudní pravomoci, stalo by se při platnosti názoru toho illusorním, ježto by se nikdy k platnosti nedostalo, nýbrž i se samým § 31 prvý odstavec nový doslov ex. ř., jenž i proti osobám exterritoriálním exekuci v tuzemsku připouští potud, pokud ji dopouští mezinárodní právo. Ale právě mezinárodní právo, pokud jde o nemovitosti, exekuci vylučuje jen, když nejen osoba, nýbrž i nemovitost požívá práva exterritoriality, a dopouští ji, když nemovitost exterritoriality nepožívá, nýbrž jen osoba. Tuzemské právo, kdekoli se zmiňovalo o exterritorialitě, mluvilo vždy jen o exterritoriálních osobách, tak hned § 38 obč. zák. a podle něho pak čl. III. čís. 3 a čl. IX. uv. z. k j. n., § 85 a § 32 odst. (3) a (4) j. n., § 119 c. ř. s., § 31 ex. ř., kdežto právo mezinárodní zná i exterritoriální věci, pročež v republice Rakouské hned zákon ze dne 22. listopadu 1918 st. zák. čís. 40 předepsal, že státní rada nařizuje podle zásad práva mezinárodního, které »budovy a nemovitosti« mají se pokládati za exterritoriální (srv. § 22 a násl. rak. Rechtshilfeerlass z 30. dubna 1924 čís. 14 Just. A. Bl.), v Čs. republice teprv novela ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. v novém doslovu § 31 prvý odstavec ex. ř., jenž vešel v platnost teprv po shora citovaném zdejšími rozhodnutí, mluví o výkonu exekuce »v budovách nebo místnostech exterritoriálních«, kdežto říšskoněm. Ger. Verf. Ges. mluví v §§ 18 a 19 jen o exterritorialitě osob, kterou podle čl. 20 příslušnost ohledně věcných práv není dotčena, zaujímá stanovisko zdejšího staršího práva, platného před řečenou novelou. Ale ovšem, ať se tuzemské právo vyjadřuje tak neb onak, je to stejné, neboť platí vždy právo mezinárodní, jakž uznává čl. IX. uv. zák. k j. n., řka, že mezinárodněprávní zásady rozhodují, kdo požívá práva exterritoriality, což motivy k němu vyslovují ještě jasněji a důrazněji, a jakž to žádá i řád t. zv. hierarchie norem, v níž mezinárodní právo předchází vnitrostátnímu. Mezinárodní právo v této příčině jest však po výtce právem zvykovým, stvořeným mezinárodní praxí, o níž si lze opatřiti poučení z nauky práva mezinárodního, která praxi kodifikuje a rozvádí, a kterou i čl. 38 čís. 2 statutu Stálého dvoru mezinárodní spravedlnosti v Haagu v popředí pramenů mezinárodního práva uvádí. V projednávaném případě jde o vyslaneckou budovu: podle mezinárodního práva požívají exterritoriality (exempce z tuzemského práva) všechny věci, jež službě vyslanecké přímo nebo nepřímo slouží, pokud jde tedy, jako v projednávaném případě, o budovu a kde možno se tedy omeziti na nemovitosti, nejen budova, v níž vyslanecký úřad je umístěn, nýbrž i byt všech vyslaneckých osob, pročež zákon mluví, jak uvedeno, nejen o exterritoriálních budovách, nýbrž i místnostech, t. j. o exterritoriálních místnostech v interterritoriálních budovách, kdežto,

má-li vyslanecká osoba v tuzemsku činžovní dům, zemědělský statek nebo továrnu a pod. pro své soukromohospodářské účely, tato nemovitost exempce nepožívá. Na doklad bud'tež uvedeny: Meyerhofer's Handbuch f. d. pol. V. D. 1895 sv. I. str. 932, kde se praví, že se exterritorialita vztahuje také na věci, jež jsou s osobou a s důstojností vyslance v »nejbližší« souvislosti (lépe řečeno přímo nebo nepřímě k vykonávání jeho úřadu jako vyslance slouží — na př. na hotel vyslanecký — »hotel« užívá se zde jakož i v dalších spisech po franc. způsobu ve smyslu »palác«) a zařízení vyslaneckého bytu, s čímž se srovnává i ovšem, jinak velmi kusé heslo exterritorialita v Ottově Nauč. slovníku, že se vztahuje nejen na osobu vyslancovu, nýbrž i na jeho příbytek (dům, hotel, jeho vůz, movité věci a družinu — roz. vyslanecké zřízení). Oest. Rechtslexikon 1895 sv. II. str. 446 násl., jenž důsledně jedná o exterritoriálních osobách a věcech, uznává, že nemovitosti exterritoriálních osob podléhají tuzemské pravomoci (oddíl IV. str. 447), pakliže práva na nich vykonávají ne mocí svého veřejnoprávního postavení, nýbrž jako soukromé osoby (oddíl II. čís. 8 a) a b), ač to je zde vyjádřeno pod a) a b nesprávně disjunktivně tak, jakoby nemovitosti byly podrobeny tuzemské pravomoci absolutně, kterouž chybou trpí právě i čl. IX. uv. zák. k j. n. shora cit. Kohler (Grundl. d. Völkerrechts 1918 str. 62 b), jakož i str. 64 IX.) konstatuje, že z exterritoriality jsou vyňaty pozemkové poměry, že však jí (str. 63 VIII) podléhají místnosti vyslanecké, najmě vyslanecké hotely. Liszt, Völkerrecht 1925 str. 199, 200 podrobuje tuzemské pravomoci věcná práva na nemovitostech a praví (ovšem nesprávně), že to platí i o vyslaneckých hotely, ač podotýká, že toto jest sporné, uznává však za přípustnou i exekuci na nemovitý tuzemský majetek vyslancův, což ovšem měl omeziti jen na nemovitosti, jež neslouží ani nepřímě jeho vyslaneckému úřadu, nýbrž patří k jeho soukromohospodářskému jmění. Správně praví Oppenheimer, Mezinár. prv. sv. II. (český překlad 1924) sv. II., str. 504, že tuzemské pravomoci podléhá nemovitý majetek, jež má vyslanec v tuzemsku nikoli ve svém úředním charakteru, nýbrž jako soukromá osoba, i v obchodních podnicích, ovšem i tu jen, lze-li to provésti bez násilí proti němu (tedy, možno dodati, zejména, co se týče knihovních zápisů). Podobně Isai Völkerrecht 1924, str. 57 podrobuje tuzemské pravomoci nemovitostní poměry a živnostenské podniky vyslancovy, vyjímá z ní však (str. 58) vyslanecké hotely. Nemůže se tedy stěžovatel odvolávat na to, že v § 31 prvý odstavec nový doslov ex. ř. mluví se o výkonu exekuce v exterritoriálních budovách a místnostech, že však on vede exekuci na exterritoriální budovu, a dále na to, že v budově té bydlí i vyslanecké zřízení.

Čís. 9492.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Prvním předpokladem nároku na odměnu za práci přes čas jest, že práce přes čas byla skutečně vykonána.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1929, Rv I 576/29.)